

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 10Ps/6/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819203937
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Zajacová
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2022:3819203937.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd v Prievidzi v právnej veci N. U., nar. XX.X.XXXX, obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, bytom E., H. XX/X, zastúpená procesným opatrovníkom, Mgr. Vojtechom Chmelanom, vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Partizánske a hmotnoprávnym opatrovníkom, Mestom Prievidza so sídlom v Prievidzi, Námestie slobody 14, IČO: 00 318 442, o návrhu hmotnoprávneho opatrovníka na čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

r o z h o d o l :

I. Návrh hmotnoprávneho opatrovníka na čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony obmedzenej N. U., nar. XX.X.XXXX **z a m i e t a.**

o d ō v o d n e n i e :

1. Hmotnoprávny opatrovník sa podaným návrhom domáhal čiastočného navrátenia spôsobilosti na právne úkony osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony tak, že bude schopná preberať si dôchodok a disponovať s finančnými prostriedkami vo výške dôchodku z dôvodu, že hmotnoprávny opatrovník nie je z objektívnych dôvodov schopný vykonávať práva a povinnosti, ktoré mu vyplývajú z funkcie opatrovníka, pretože osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony je dlhodobo nečinná, nie je možné sa s ňou žiadnym spôsobom skontaktovať, jej najbližší príbuzní tiež neposkytujú žiadnu súčinnosť, skôr naopak bránia tejto osobe v komunikácii s okolím a neumožňujú jej ani vychádzať z bytu. Nie je schopný zabezpečiť poukazovanie hotovosti v sume 150,- Sk, ktorá v súčasnosti zodpovedá sume 4,98 eur týždenne, osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony prostredníctvom pracovníkov sociálneho oddelenia, ktorí sa viackrát pokúšali hotovosť menovanej odovzdať, ale bezvýsledne, pretože neotvárala dvere bytu, v ktorom žije. Finančné prostriedky v hotovosti si ani jedenkrát neprevzala. Trovy konania neuplatnil.

2. Okresný prokurátor návrh hmotnoprávneho opatrovníka nepovažoval za dôvodný s poukazom na to, že nebolo preukázané také zlepšenie zdravotného stavu osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, ktoré by odôvodňovalo čiastočné navrátenie jej spôsobilosti v rozsahu navrhovanom hmotnoprávnym opatrovníkom. Navrhol konanie o navrátenie spôsobilosti podľa § 247 ods. 1 CMP zastaviť.

3. Procesný opatrovník osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony sa na pojednávanie neustanovil a z dôležitého dôvodu odročit' nežiadal. Doručenie predvolania mal riadne vykázané dňa 9.11.2021. Neprítomnosť na pojednávaní telefonicky ospravedlnil. Osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony sa na pojednávanie neustanovila. Osobne prítomný bol jej hmotnoprávny opatrovník. Na pojednávanie sa nedostavili predvolaní svedkovia, N. U. a G. U., o predvedenie ktorých súd požiadal OO PZ Prievidza, ktoré oznámilo, že menované osoby nebolo možné predviesť, pretože v mieste ich bydliska neboli zastihnutí. Súd v súlade s ust. § 180 CSP vo veci konal a rozhodol v neprítomnosti osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom hmotnoprávneho opatrovníka, svedkov, oboznámením obsahu spisov Okresného súdu Prievidza sp. zn. 13Ps/14/2004, 12Ps/1/2015, 5Ps/5/2018, 12Ps/3/2021, prehlásenia J. U. zo dňa 24.1.2020, správ hmotnoprávneho opatrovníka o spôsobe vykonávania jeho práv a povinností vyplývajúcich z výkonu funkcie, písomného vyjadrenia hmotnoprávneho opatrovníka vo veci zo dňa 30.4.2021, zápisnicou a fotodokumentáciou týkajúcou sa prešetrenia sociálnej situácie u osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony z čl. 35 až 37 spisu, ostatných listinných dôkazov v spise založených a zistil nasledovný skutkový stav:

5. Rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 13Ps 14/2004-36 zo dňa 23.11. 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5CoP 89/05-88 zo dňa 29.12. 2005 bola N. U. obmedzená v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je schopná sama seba zastupovať pred súdmi, orgánmi verejnej správy, peňažnými a finančnými ústavmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, notárskymi úradmi, nie je schopná zúčastniť sa volieb a referendum nie je schopná zložitých majetkových právnych úkonov, je schopná jednoduchých právnych úkonov a je schopná disponovať s finančnými prostriedkami týždenne vo výške 150 Sk. Za hmotnoprávneho opatrovníka jej bola ustanovená N. U., dcéra, ktorej súd vymedzil práva a povinnosti tak, že bola oprávnená a povinná starať sa o opatrovanú, preberať za ňu dôchodok, zastupovať ju pred súdmi, orgánmi verejnej správy, peňažnými a finančnými ústavmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, notárskymi úradmi a spravovať jej veci tak, aby neutrpela žiadnu ujmu na svojich majetkových právach, s tým, že úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehali schváleniu súdu.

6. Zo znaleckého posudku MUDr. O. B. č. 112/2004, č. 45/2004 zo dňa 24.10.2004 súčasťou ktorého bolo aj psychologické vyšetrenie posudzovanej vyplýva, že menovaná trpí trvalou poruchou duševného zdravia, organicky podmienenou poruchou osobnosti a aj v predchádzajúcom období bola intelektovo jednoduchšia osobnosť. Príbudla u nej epilepsia, ktorá spôsobila viackrát úrazy hlavy s následným poklesom mentálnych funkcií, cukrovka, ischemická choroba srdca a vysoký krvný tlak, ktoré negatívne vplývajú na CNS. Pre organicky podmienenú poruchu osobnosti podľa znalca posudzovaná nebola schopná sama si zabezpečovať svoje záležitosti a navrhol jej obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony.

7. Uznesením tunajšieho súdu 12Ps/1/2015-125 zo dňa 7.6.2016, ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu Trenčín č.k. 17CoP/74/2016-138 zo dňa 14.6.2017 bola z funkcie opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony odvolaná E. N., nar. XX.X.XXXX. Za hmotnoprávneho opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony bolo ustanovené D. Prievidza. Súčasne bola D.j uložená povinnosť odovzdať Mestu Prievidza všetky listiny týkajúce sa osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony potrebné na riadny výkon funkcie opatrovníka. Súd ustanovenému hmotnoprávnemu opatrovníkovi určil rozsah jeho práva a povinností tak, že oprávnením a aj povinnosťou opatrovníka je starať sa o osobu obmedzenú v spôsobilosti na právne úkony, zastupovať ju pred súdmi, orgánmi verejnej správy, orgánmi činnými v trestnom konaní, notárskymi úradmi a inými tretími osobami, preberať za ňu dôchodok a spravovať jej veci tak, aby neutrpela žiadnu ujmu na svojich majetkových právach. Úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schváleniu súdu. Opatrovníkovi bola súčasne uložená povinnosť dvakrát ročne predkladať súdu správu o osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony a správu o nakladaní s jej majetkom.

8. Uznesením tunajšieho súdu č.k. 5Ps/5/2018-79 zo dňa 14.1.2019 bol zamietnutý návrh hmotnoprávneho opatrovníka na zmenu opatrovníka osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu Trenčín č.k. 17CoP/21/2019-115 zo dňa 31.5.2019, z dôvodu že nebolo možné, aby bol za opatrovníka N. U. ustanovený jej príbuzný a nebola zistená iná osoba, ktorá by spĺňala podmienky pre ustanovenie za opatrovníka. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej konštatoval, že už vo svojom predchádzajúcom potvrdzujúcom rozhodnutí v konaní vedenom na odvolacom súde pod sp. zn. 17CoP/74/2016 uviedol, že pokiaľ navrhovaný opatrovník s funkciou opatrovníka pre nesvojprávneho nesúhlasí a s výkonom opatrovníctva nesúhlasí ani ďalšia príbuzná osoba, nie je iná možnosť, ako ustanoviť nesvojprávnej tzv. verejného opatrovníka v súlade s § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, teda orgán miestnej správy, ktorým je v danom prípade navrhovateľ - Mesto Prievidza, a to aj napriek jeho nesúhlasu, nakoľko nie je možné nájsť inú osobu, ktorá by bola v danom prípade ochotná a spôsobilá funkciu opatrovníka vykonávať, pričom opatrovník nesvojprávneho je povinný vystupovať za nesvojprávneho iba v právnych vzťahoch. Odvolací súd aj v posudzovanej veci na tomto vyslovenom právnom názore zotrval. Za rovnakej situácie, keď žiaden

z príbuzných nesvojprávnej N. U. nebol ochotný (a niektorí z nich ani spôsobilí) funkciu opatrovníka nesvojprávnej prijať a do tejto funkcie ich nebolo možné ustanoviť proti ich vôli, ani odvolací súd nevidel inú možnosť, ako ponechať navrhovateľa vo funkcii opatrovníka nesvojprávnej. Odvolací súd pritom opakovane zdôraznil, že navrhovateľ zastupuje nesvojprávnu iba v právnych vzťahoch a nie je povinný vykonávať faktickú starostlivosť o nesvojprávnu, pričom z obsahu spisu nepochybne vyplývalo, že opatrovník vyvinul všetko úsilie pre to, aby mohol osobu nesvojprávnej riadne zastupovať, plne dostál výkonu svojej funkcie, urobil všetky potrebné úkony pre to, aby sa s nesvojprávnu osobne skontaktoval, takže za danej situácie nebolo možné ustanovenému opatrovníkovi nič vytknúť a nebolo možné od neho vyžadovať viac, pretože svoju funkciu vykonáva zodpovedne a s potrebným úsilím.

9. Uznesením tunajšieho súdu č.k. 12Ps/3/2021-111 zo dňa 22.4.2021, ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu Trenčín č.k. 6CoP/26/2021 zo dňa 30.6.2021 súd zamietol návrh hmotnoprávneho opatrovníka osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd uložil N. U. povinnosť podstúpiť hodnotenie a posúdenie zdravotného stavu v rámci zdravotnej posudkovej činnosti pre vydanie zdravotného posudku na účely sociálnych služieb podľa Zákona o sociálnych službách a povinnosť strpieť umiestnenie a pobyt v zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Prievidza na základe rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, vydaného podľa Zákona o sociálnych službách.

10. Súd v prejednávanej veci nariadil znalecké dokazovanie a vypracovaním znaleckého posudku poveril MUDr. Andreja Smetánku, PhD., znalca z odboru zdravotníctva a farmácia, odvetvia psychiatrie (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria). Znalec bol povinný v znaleckom posudku zodpovedať na otázky, aký je aktuálny zdravotný stav osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony a či sú u nej splnené podmienky na čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony, t.j. či je schopná samostatne si preberať dôchodok a disponovať s finančnými prostriedkami vo výške svojho dôchodku. Napriek opakovaným pokusom o vyšetrenie menovanej sa znalcovi nepodarilo osobne ani v súčinnosti s hmotnoprávnym opatrovníkom sa s ňou skontaktovať, pretože v mieste jej bydliska mu nikto neotvoril. Pre absenciu osobného kontaktu s menovanou nebol z objektívnych dôvodov schopný realizovať psychologické, prípadne psychiatrické znalecké vyšetrenie a vypracovať znalecký posudok. Súd na deň 6.5.2021 nariadil predvedenie menovanej políciou za účelom zabezpečenia jej vyšetrenia znalcom. Dňa 6.5.2021 OR PZ, OO PZ Prievidza oznámilo, že menovaná komunikovala s políciou cez zatvorené dvere bytu, v ktorom žije s tým, že byt bol zamknutý a ona nedisponovala kľúčmi od neho. Z uvedeného dôvodu nebola predvedená. V dôsledku nečinnosti a nespolupráce osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony so znalcom, nebolo možné posúdiť jej aktuálny zdravotný stav za účelom zistenia, či sú u nej splnené podmienky pre čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony a v akom rozsahu.

11. Vzhľadom k tomu, že súdu sa dostupnými prostriedkami nepodarilo zabezpečiť vypracovanie znaleckého posudku, za účelom zistenia súčasného zdravotného stavu posudzovanej doplnil dokazovanie výsluchom svedkov. Ako svedkovia boli vo veci vypočuté dospelé deti posudzovanej, P.12. Svedok J. uviedol, že jeho vzťah s matkou nie je žiadny. Nevedel sa vyjadriť, ako matka žije. S ďalšími súrodencami nemal žiadny kontakt. Nevedel sa vyjadriť k jej zdravotnému stavu, pretože s ňou nemá kontakt približne 10, 15 rokov. Nemal ani morálny pocit starať sa o ňu. Nikoho z rodiny nekontaktuje, nezaujíma ho, kde a ako matka žije. Nemal záujem kontaktovať sa so súrodencami.

13. Svedkyňa XX. poukázala na to, že s matkou nie je v častom a pravidelnom kontakte od roku 1991, kedy sa vydala. O jej zdravotnom stave jej nebolo nič známe. Uviedla, že s matkou býva brat Jozef, ktorý jej zabezpečuje starostlivosť, ktorú hodnotila ako dobrú. Tvrdila, že o matku je postarané a má sa dobre. Naposledy ju videla, keď mala narodeniny, možno v máji 2021. Uviedla, že matka si nič nepamätá, nevie ani meno svedkyne a jedine čo si pýta, je jesť a ledva prejde. Chodil sa s ňou brat aj prechádzať, teraz už nevládze, potrebuje starostlivosť. Keď bola u matky v byte, domácnosť bola usporiadaná, bolo o ňu postarané, v byte bolo čisto a mala navarené. Navštívila ju asi v máji 2021.

14. Svedkovia I. aXXX,- ktorí mali doručenie predvolania na pojednávanie konané dňa 9.9.2021 riadne vykázané, sa bez ospravedlnenia na pojednávanie neustanovili. Na pojednávanie konané dňa 1.2.2022 uvedení svedkovia neboli predvedení, pretože neboli políciou zastihnutí v mieste bydliska. Z uvedených dôvodov ich súd vo veci nemohol vypočúť.

15. Z písomných vyjadrení hmotnoprávneho opatrovníka, Mesta Prievidza zo dňa 1.10.2019, 7.10.2019, 11.1.2021, 21.1.2021, 22.4.2021, 21.8.2021 vyplýva, že mesto malo prostredníctvom svojich zamestnancov snahu viackrát dosiahnuť písomný alebo osobný kontakt s posudzovanou, komunikáciu a spoluprácu s ňou, prípadne s osobami z jej rodinného prostredia, ale bezvýsledne. Mali vedomosť, že N. U. sa zdržiava v byte na ulici H. XX/X, v E. a pri jednom z pokusov o komunikáciu s ňou ju zamestnanci zahliadli v okne bytu. Dôchodok menovanej v súčasnosti predstavuje približne 388,- eur mesačne, ktorý Sociálna poisťovňa poukazuje na podúčet mesta zriadený pre menovanú, z ktorého sú uhrádzané finančné záväzky zaťažujúce ju, vrátane platenia nákladov na bývanie vlastníčkovi bytu, v ktorom žije. K 15.12.2021 zostatok finančných prostriedkov menovanej predstavoval sumu 6.893,81 eur. K nakladaniu s dôchodkovými dávkami N. U. hmotnoprávny opatrovník uviedol, že invalidný a v súčasnosti už starobný a vdovský dôchodok predchádzajúci opatrovník od februára 2012 do júla 2017 nepreberal. Od júla 2017 mesto zotrvalo v rovnakom stave až do 6.5.2021, kedy Ústredie Sociálnej poisťovne dôchodok v sume 39.274,50 eur poukázalo na účet mesta. Finančné prostriedky sú vedené na podúčte mesta, z ktorých boli poukázané tri finančné plnenia podľa právoplatných a vykonateľných rozsudkov tunajšieho súdu, ukladajúcich povinnosť plnenia N.j (špecifikované v písomnom vyjadrení hmotnoprávneho opatrovníka zo dňa 21.8.2021 na čl. 142 a čl. 158 spisu). Finančnú hotovosť v sume 150,- Sk týždenne, teraz v sume 4,98 eur hmotnoprávny opatrovník osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony nepoukazuje pre objektívnu nemožnosť zabezpečiť akýkoľvek kontakt s menovanou. Opakovane zdôraznil, že nie je z objektívnych dôvodov schopný vykonávať práva a povinnosti, ktoré mu vyplývajú z funkcie hmotnoprávneho opatrovníka, pretože osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony je dlhodobo nečinná, nie je možné sa s ňou žiadnym spôsobom skontaktovať a jej najbližší príbuzní tiež neposkytujú žiadnu súčinnosť, skôr naopak bránia tejto osobe v komunikácii s okolím a neumožňujú jej ani vychádzať z bytu, v ktorom žije, nie je jej poskytovaná základná zdravotná starostlivosť a nie je zjavné, akým spôsobom a v akých podmienkach v predmetnom byte žije.

16. Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

17. Podľa § 249 ods. 1 CMP, ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

18. Zhodnotením skutkového stavu dospel súd k právnomu názoru, že návrh na čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony nie je dôvodný.

19. Z obsahu znaleckého posudku MUDr. Ladislava Frankoviča č. 112/2004, č. 45/2004 zo dňa 24.10.2004 vypracovaného pre účely veci vedenej na tunajšom súde pod sp.zn. 13Ps/ 14/2004 o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony N. U., súčasťou ktorého bolo aj psychologické vyšetrenie posudzovanej vyplýva, že menovaná v tom čase trpela trvalou poruchou duševného zdravia, organicky podmienenou poruchou osobnosti. Aj v predchádzajúcom období bola intelektovo jednoduchšia osobnosť. Pribudla u nej epilepsia, ktorá spôsobila viackrát úrazy hlavy s následným poklesom mentálnych funkcií. Pre organicky podmienenú poruchu osobnosti nebola schopná sama si zabezpečovať svoje záležitosti a znalec navrhol jej obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony. Závery uvedeného znaleckého posudku platia doposiaľ. Vzhľadom k tomu, že u posudzovanej ide o duševnú chorobu, ktorá je trvalá, aj napriek tomu, že z objektívnych dôvodov špecifikovaných v bode 10. odôvodnenia tohto rozsudku nebolo reálne možné vyšetriť a posúdiť aktuálny zdravotný stav menovanej, súd zastáva názor, že s odstupom takmer 18 rokov od ostatného posúdenia zdravotného stavu N. U., nemohla v jej zdravotnom stave nastať taká zmena k lepšiemu, ktorá by odôvodňovala čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony v rozsahu navrhovanom hmotnoprávnym opatrovníkom. Práve naopak, možno konštatovať, že s pribúdajúcim vekom posudzovanej s určitosťou došlo k zvýrazneniu a k zhoršeniu následkov jej duševnej choroby, ako aj k vzniku iných zdravotných obtiaží, ak už v roku 2004 znalec okrem trvalej duševnej choroby konštatoval u nej epilepsiu, cukrovku, ischemickú chorobu srdca a vysoký krvný tlak, ktoré sú chronickými ochoreniami bez perspektívy vyliečenia a negatívne vplyvajú na CNS. Ani vypočutí svedkovia nepotvrdili zlepšenie zdravotného stavu posudzovanej odôvodňujúce čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony. Vzhľadom k tomu, že neboli preukázané žiadne dôvody podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka a § 249 ods. 1 CMP pre zmenu obmedzení u posudzovanej osoby, bol návrh hmotnoprávneho opatrovníka na čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony ako nedôvodný zamietnutý.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie. Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje, písomne v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, Zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti.